

Mycket stort intresse för bygdedräkt i Järna

JÄRNA: Intresset för bygdedräkter är stort i Järnabygden. Det framgick när Järna hembygdsförening på söndagen inbjöd till en träff om hembygdsdräkter i allmänhet och Järnadräkt i synnerhet. Det är nämligen så att Järna faktiskt har två olika dräkter att välja på, om man vill hålla fast vid något av det äldre. En dräkt från 1800-talet och en dräkt från 1907, som komponerades av ingen mindre än drottning Victoria i samarbete med Järnafrun Sofi LeMoine. Vid sammankomsten på söndagen talade hemslöjdskonsulent Ann-Marie von Stockenström, Stjärnhov, om folkdräkter och dess historia.

Hemslöjdskonsulenten konstaterade bl a att när seklen börjar bli gammalt, ökas intresset. Så var det i slutet på 1700-talet, och så var det i slutet på 1800-talet, och så är det nu i allra högsta grad. Ann-Marie von Stockenström avser att göra en grundligare utredning om, varför man just nu upplever ett aldrig tidigare konstaterat intresse för folkdräkterna.

Anonyma

Det finns möjligen en förklaring, och det är att kommunsammanslagning gjort att folk känner sig anonyma och vill bevara något av det som har varit. Under 1700-talet var det mest de välbärgade som höll sig med särskilda dräkter, och så i isolerade bygder behölls också något av särart i dräkten.

Men så kom industrialiseringen på 1800-talet, och det blev mera maskintillverkade tyger. Då var det mest traditionsbundna bygder som kom att behålla sina sockendräkter eller bygdedräkter. Egentligen höll dräkterna på att försvinna i slutet av 1800-talet, men Skansengrundaren Arthur Hazelius räddade många dräkter undan förgängelsen. Sedan började ett uppsving som fortsatte in på 1900-talets början, och det blev ett ytterligare uppsving genom drottning Victoria, som gick i spetsen för folkdräkter och bl a skapade Tullgarnsdräkten och Järnadräkten.

Fyra exemplar

Av den senare syddes det för bara upp fyra exemplar, och en av dessa visades upp på söndagen. Det var fru Edith Sandholm, som fick överta den dräkt som en gång syddes upp av hennes syster. Men uppenbarli-

Hemslöjdskonsulent Ann-Marie von Stockenström, Stjärnhov i Flodadräkt, diskuterar hembygdskläder med Ruth Larsson i sin mors Delsbodräkt, Maj Eriksson i Österåkersdräkt och hembygdsvärdare Thore Johansson vid söndagens bygdedräktsträff i Järna.

gen använde man sig av fabriksstyger och inte av hemvävda tyger. Det kan också noteras, att totalt är det inte ursprungsdräkten som fru Sandholm nu kunde visa upp utan den har kompletterats under åren.

Äldre Järnadräkt

Men det finns en ännu äldre Järnadräkt som togs fram nångång under 1800-talet och sedan rekonstruerades av Järna JUF folkdanslag på 1930-talet. Då använde man emellertid fabriksstyger, men om ursprunget var hemvävt vet man inte säkert.

Nu är det emellertid meningen att man skall försöka få fram en Järnadräkt på nytt. Om man då kommer att använda den ena eller den andra av de två redan befintliga dräkterna eller om det blir något nytt återstår att se. Många av de närvarande dräktintresserade på söndagen väntas ge förslag så småningom.

Det är nämligen så med folkdräkten eller bygdedräkten eller vad man nu vill kalla den för, att den ganska allmänt har ändrats litet under årens lopp. Det kunde hemslöjdskonsulent Ann-Marie von Stockenström berätta. Ofta var det avundsjuka mellan socknarna, som gjorde att man nu fiffade upp den egna dräkten litet här och var, och på så sätt blev det många färgglada och välkomponerade dräkter.

Det fanns också många olika slag av dräkter, såsom vardagsdräkt, söndagsdräkt, bruddräkt och skördedräkt etc. Vad man kommer fram till i Järna återstår att se, men Ann-Marie von Stockenströms sak-

kunniga orientering gav ytterligare näring åt diskussionen. Och många Järnadräkter kommer säkert att omsättas även om anskaffningspriset i dag ligger på runt 1 000 kronor.

Spelmansmusik

Det kan också noteras, att dräktsammankomsten inleddes med spelmansmusik av Bo Lennart Karlsson och Arne Blomberg, som spelade Sörmlandslåtar i brist på Järnamusik. Men det kan också noteras, att även om det inte är någon uppsjö på Järnamusik, så finns det ändå en del skrivet av bl a Sven Johansson i Starrbäcken, sedermera hovkappelist.